

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

16 päivänä marraskuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – SEU 50 artikla – Sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä – SEUT 217 artikla – Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehty kauppaja yhteistyösopimus – Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehty pöytäkirja (N:o 21) – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepäätös 2002/584/YOS – Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan järjestelmän soveltamisen jatkaminen erosopimuksella siirtymäkauden ajan suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan – Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehdyllä kauppaja yhteistyösopimuksella perustettua luovutusmekanismia koskevien määräysten soveltaminen eurooppalaiseen pidätysmääräykseen – Irlantia sitovat järjestelmät

Asiassa C-479/21 PPU,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti) on esittänyt 30.7.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 3.8.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa, jotka koskevat sellaisten eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanoa, joiden kohteina ovat

SN ja

SD,

Governor of Cloverhill Prisonin,

Irlannin,

Attorney Generalin ja

Governor of Mountjoy prisonin

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti L. Bay Larsen, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, E. Regan, I. Jarukaitis, N. Jääskinen, I. Ziemele ja J. Passer sekä

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

tuomarit M. Ilešič, J.-C. Bonichot, M. Safjan (esittelevä tuomari), F. Biltgen, N. Piçarra, L. S. Rossi ja N. Wahl,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.9.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- SN, edustajinaan M. Hanahoe ja R. Purcell, solicitors, S. Guerin ja C. Donnelly, SC, sekä M. Lynam ja S. Brittain, barristers,
- SD, edustajinaan C. Mulholland, solicitor, S. Guerin ja C. Donnelly, SC, ja M. Lynam ja S. Brittain, barristers, sekä E. Walker, BL,
- Irlanti, asiamiehinään P. Gallagher, A. Morrissey ja C. McMahon, avustajinaan M. Gray ja R. Kennedy, SC, sekä A. Carroll, L. Masterson ja H. Godfrey, BL,
- Tanskan kuningaskunta, asiamiehenään L. Teilgård,
- Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään A. Ștefănuț, K. Pleśniak, A. Antoniadis ja J. Ciantar,
- Euroopan komissio, asiamiehinään H. Leupold, L. Baumgart ja H. Krämer,

kuultuaan julkisasiamiehen 9.11.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEU 50 artiklan, SEUT 217 artiklan, EU- ja EUT-sopimukseen liitetyn Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan (N:o 21) (jäljempänä pöytäkirja (N:o 21)), Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen (EUVL 2020, L 29, s. 7; jäljempänä erosopimus) sekä Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen (EUVL 2021, L 149, s. 10; jäljempänä TCA-sopimus) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty kahden sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä Irlannissa, jotka Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan oikeusviranomaiset ovat antaneet SD:stä rikosoikeudellisen seuraamuksen täytäntöönpanoa ja SN:stä syytetoimenpiteitä varten.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Perussopimukset

3 SEU 50 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltio voi valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti päättää erota unionista.

2. Jäsenvaltio, joka päättää erota, ilmoittaa aikomuksestaan Eurooppa-neuvostolle. Unioni neuvottelee ja tekee kyseisen jäsenvaltion kanssa sopimuksen eroamiseen sovellettavista yksityiskohtaisista määräyksistä Eurooppa-neuvoston antamien suuntaviivojen perusteella ja ottaen huomioon puitteet, jotka sääntelevät kyseisen valtion myöhempiä suhteita unioniin. Kyseinen sopimus neuvotellaan [SEUT] 218 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Sen tekee unionin puolesta neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

3. Perussopimuksia lakataan soveltamasta asianomaiseen jäsenvaltioon sinä päivänä, jona erosopimus tulee voimaan tai, jollei sopimusta ole, kahden vuoden kuluttua 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta, jollei Eurooppa-neuvosto yhteisymmärryksessä asianomaisen jäsenvaltion kanssa päättää yksimielisesti pidentää tätä määräaikaa.

4. Sovellettaessa 2 ja 3 kohtaa eroavaa jäsenvaltiota edustava Eurooppa-neuvoston ja neuvoston jäsen ei osallistu kyseistä jäsenvaltiota koskevan asian käsittelyyn eikä sitä koskevien päätösten tekemiseen Eurooppa-neuvostossa tai neuvostossa.

Määräenemmistö määräytyy [SEUT] 238 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

5. Jos unionista eronnut jäsenvaltio hakee uudelleen jäsenyyttä, sen hakemus käsitellään 49 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.”

4 SEUT 82 artiklan, joka kuuluu tämän sopimuksen kolmannen osan V osastoon, joka koskee ”vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Oikeudellinen yhteistyö unionissa rikosoikeuden alalla perustuu tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen, ja siihen kuuluu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentäminen 2 kohdassa ja 83 artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

Euroopan parlamentti ja neuvosto säätävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on:

--

d) helpottaa jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyötä rikosasioiden käsittelyn ja päätösten täytäntöönpanon yhteydessä.”

- 5 Kyseisen sopimuksen viidennen osan, joka koskee unionin ulkoista toimintaa, V osastoon, joka puolestaan koskee ”kansainvälisiä sopimuksia”, sisältyvän SEUT 217 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Unioni voi tehdä yhden tai useamman kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön kanssa sopimuksia assosioinnista, joka koskee vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia, yhteistä toimintaa ja erityismenettelyjä.”

Pöytäkirja (N:o 21)

- 6 Pöytäkirjan (N:o 21) 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jollei 3 artiklasta muuta johdu, Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät osallistu [EUT-sopimuksen] kolmannen osan V osaston nojalla ehdotettujen toimenpiteiden hyväksymiseen neuvostossa. Neuvoston jäsenten yksimielisyys, lukuun ottamatta Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin hallitusten edustajia, on edellytyksenä niille neuvoston päätöksille, jotka on tehtävä yksimielisesti.

Tätä artiklaa sovellettaessa määräenemmistö määräytyy [SEUT] 238 artiklan 3 kohdan mukaisesti.”

- 7 Tämän pöytäkirjan 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sen mukaisesti, mitä 1 artiklassa määrätään ja jollei 3, 4 ja 6 artiklasta muuta johdu, [EUT-sopimuksen] kolmannen osan V osaston määräykset, mainitun osaston nojalla hyväksytyt toimenpiteet, unionin kyseisen osaston nojalla tekemän kansainvälisen sopimuksen määräykset tai Euroopan unionin tuomioistuimen tällaista määräystä tai toimenpidettä tulkitsevat päätökset eivät sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia, eikä niitä sovelleta näissä valtioissa; määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät vaikuta näiden valtioiden toimivaltuuksiin, oikeuksiin tai velvollisuuksiin; tällaiset määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät myöskään vaikuta yhteisön eikä unionin säännöstöön eivätkä ne ole osa unionin oikeutta kun niitä sovelletaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tai Irlantiin.”

- 8 Kyseisen pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanamuoto on seuraava:

”Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti voi ilmoittaa neuvoston puheenjohtajalle kirjallisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun [EUT-sopimuksen] kolmannen osan V osaston nojalla tehty ehdotus tai aloite on esitetty neuvostolle, että se haluaa osallistua ehdotetun toimenpiteen antamiseen tai soveltamiseen, jolloin kyseisellä valtiolla on oikeus tehdä niin.”

- 9 Saman pöytäkirjan 4 a artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Tämän pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin osalta [EUT-sopimuksen] kolmannen osan V osaston nojalla ehdotettuihin tai hyväksytyihin toimenpiteisiin, joilla muutetaan näitä jäsenvaltioita sitovaa voimassa olevaa toimenpidettä.

2. Jos neuvosto kuitenkin toteaa komission ehdotuksesta, että Yhdistyneen kuningaskunnan tai Irlannin osallistumattomuus voimassa olevaan toimenpiteeseen siinä muodossa kuin se on muutettuna, tekee kyseisen toimenpiteen soveltamisen muissa jäsenvaltioissa tai unionissa käytännössä mahdottomaksi, se voi vaatia Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia tekemään 3 tai 4 artiklan mukaisen ilmoituksen. Päivänä, jona neuvosto on tehnyt tällaisen päätöksen, alkaa uusi 3 artiklan soveltamista koskeva kahden kuukauden määräaika.

--”

- 10 Pöytäkirjan (N:o 21) 6 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jos tässä pöytäkirjassa tarkoitetuissa tapauksissa neuvoston [EUT-sopimuksen] kolmannen osan V osaston nojalla antama toimenpide sitoo Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia, perussopimusten asiaa koskevia määräyksiä sovelletaan toimenpiteen osalta kyseiseen jäsenvaltioon.”

Erosopimus

- 11 Erosopimuksen 62 artikla kuuluu sopimuksen kolmanteen osaan, joka sisältää ”eroa koskevat määräykset”, ja sen otsikko on ”Vireillä olevat, rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevat menettelyt”. Tämän artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Yhdistyneessä kuningaskunnassa sekä jäsenvaltioissa silloin kun asiassa on liittymä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan on sovellettava seuraavaa:

--

- b) [eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehtyä] neuvoston puitepääöstä 2002/584/YOS [(EYVL 2002, L 190, s. 1)] on sovellettava eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin silloin kun etsitty henkilö pidätetään ennen siirtymäkauden päättymistä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanemiseksi, eikä soveltamiseen vaikuta, pitääkö täytäntöönpaneva oikeusviranomainen kyseisen henkilön vapaudenmenetyksen voimassa vai vapauttaako se hänet väliaikaisesti;

--”

- 12 Tämän sopimuksen ”siirtymäkautta” koskevassa neljännessä osassa olevan 126 artiklan, jonka otsikko on ”Siirtymäkausi”, sanamuoto on seuraava:

”Siirtymä- tai täytäntöönpanokausi alkaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 2020.”

- 13 Kyseisen sopimuksen 127 artiklassa, jonka otsikko on ”Siirtymäkauden soveltamisala” ja joka sisältyy kyseisen sopimuksen neljänteen osaan, määrätään seuraavaa:

”1. Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, unionin oikeutta sovelletaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa siirtymäkauden ajan.

--

6. Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, 1 kohdan nojalla sovellettavassa unionin oikeudessa, myös sellaisena kuin se on pantu täytäntöön ja sitä sovelletaan jäsenvaltioissa, olevia viittauksia jäsenvaltioihin on siirtymäkauden ajan pidettävä viittauksina myös Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

--”

- 14 Saman sopimuksen 185 artiklan, joka kuuluu ”institutionaaliset ja loppumääräykset” sisältävään sopimuksen kuudenteen osaan ja jonka otsikko on ”Voimaantulo ja soveltaminen”, neljännessä kohdassa säädetään seuraavaa:

”Toista ja kolmatta osaa, lukuun ottamatta 19 Artiklaa, 34 Artiklan 1 kohtaa, 44 Artiklaa ja 96 Artiklan 1 kohtaa, samoin kuin kuudennen osan I osastoa ja 169–181 Artiklaa on sovellettava siirtymäkauden päättymisestä alkaen.”

TCA-sopimus

- 15 TCA-sopimuksen johdanto-osan 23 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

” – – Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin välinen yhteistyö, joka liittyy rikosten ennalta estämiseen, tutkimiseen, paljastamiseen ja rikoksiin liittyviin syytöksiin sekä rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelu ja tällaisten uhkien ehkäisy, mahdollistaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin turvallisuuden vahvistamisen.”

- 16 Tämän sopimuksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Tarkoitus”, määrätään seuraavaa:

”Tällä sopimuksella luodaan perusta osapuolten väliselle laaja-alaiselle suhteelle vaurauden ja hyvän naapuruuden alueella, jolle ovat ominaisia läheiset ja rauhanomaiset suhteet, jotka perustuvat yhteistyöhön osapuolten itsemääräämisoikeutta ja suvereniteettia kunnioittaen.”

- 17 Kyseisen sopimuksen 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Täydentävät sopimukset”, määrätään seuraavaa:

”1. Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toistensa kanssa mahdollisesti solmimat muut kahdenväliset sopimukset ovat tätä sopimusta täydentäviä sopimuksia, ellei kyseisissä sopimuksissa toisin määrätä. Tällaiset täydentävät sopimukset ovat erottamaton osa tällä sopimuksella säänneltyjen kahdenvälisten suhteiden kokonaisuutta ja osa kokonaisuudesta.”

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös:

- a) unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Yhdistyneen kuningaskunnan välisiin sopimuksiin; ja
- b) Euroopan atomienergiayhteisön ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisiin sopimuksiin.”

- 18 TCA-sopimuksen 6 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, 1 kohdan g alakohdassa määrätään, että tätä sopimusta sovellettaessa ”siirtymäkaudella” tarkoitetaan erosopimuksen 126 artiklassa tarkoitettua siirtymäkautta.

- 19 TCA-sopimuksen kolmas osa, jonka otsikko on ”Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyö rikosasioissa”, sisältää muun muassa VII osaston, jonka otsikko on ”Luovuttaminen” ja johon sisältyvät kyseisen sopimuksen 596–632 artikla.

- 20 Tämän sopimuksen 596 artiklassa, jonka otsikko on ”Tavoite”, määrätään seuraavaa:
- ”Tämän osaston tavoitteena on varmistaa, että jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen luovuttamisjärjestelmän perustana on luovutusmekanismi, joka perustuu tämän osaston mukaiseen pidätysmääräykseen.”
- 21 Kyseisen sopimuksen 632 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltaminen olemassa oleviin eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin”, määrätään seuraavaa:
- ”Tätä osastoa sovelletaan eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin, jotka valtio on antanut puitepäätöksen [2002/584] mukaisesti ennen siirtymäkauden päättymistä, jos etsittyä henkilöä ei ole pidätetty sen täytäntöönpanoa varten ennen siirtymäkauden päättymistä.”

Irlannin lainsäädäntö

- 22 Puitepäätös 2002/584 on saatettu osaksi Irlannin oikeusjärjestystä vuonna 2003 eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetulla lailla (European Arrest Warrant Act 2003). Tämän lain 3 §:n mukaan ulkoministeri voi asetuksella nimetä kyseisen lain soveltamiseksi jäsenvaltion, joka on kansallisen oikeutensa mukaan pannut mainitun puitepäätöksen täytäntöön. Vuonna 2003 eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain (nimetyt jäsenvaltiot) perusteella vuonna 2004 annetulla asetuksella (European Arrest Warrant Act, 2003 (Designated Member States) Order 2004) Yhdistynyt kuningaskunta nimettiin eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun vuoden 2003 lain 3 §:n soveltamista varten.
- 23 Vuonna 2012 annetun lain eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä (muutos kolmansiin maihin soveltamisen osalta) ja luovuttamisesta (muutos) (European Arrest Warrant (Application to Third Countries Amendment) and Extradition (Amendment) Act 2012) nojalla ulkoministeri voi määrätä vuonna 2003 eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain soveltamisesta kolmanteen maahan, jos – kuten sen 2 §:n 3 momentissa täsmennetään – kyseisen kolmannen maan ja unionin välillä on voimassa sopimus etsittyjen henkilöiden luovuttamisesta syytetoimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten.
- 24 Irlanti on antanut seuraavat säädökset pannakseen Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusviranomaisen antamien eurooppalaisten pidätysmääräysten osalta täytäntöön yhtäältä erosopimuksen määräykset, jotka koskevat puitepäätöksen 2002/584 soveltamisen jatkamista siirtymäkauden ajan, ja toisaalta TCA-sopimuksen määräyksen, joka koskee kyseisen sopimuksen kolmannen osan VII osastossa käyttöön otetun luovutusmekanismin soveltamista tiettyihin ennen tämän siirtymäkauden päättymistä annettuihin eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin:
- vuonna 2003 eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain (nimetyt jäsenvaltiot) (muutos) nojalla vuonna 2020 annettu asetus (European Arrest Warrant Act 2003 (Designated Member State) (Amendment) Order 2020) ja Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan unionista eroamisesta vuonna 2019 annettu laki (erosta johtuvat säännökset) (Withdrawal of the United Kingdom from the European Union (Consequential Provisions) Act 2019, jotka koskevat ennen siirtymäkauden päättymistä sellaisista henkilöistä annettuja eurooppalaisia pidätysmääräyksiä, jotka on pidätetty ennen siirtymäkauden päättymistä
 - eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä (soveltaminen kolmansiin maihin) (Yhdistynyt kuningaskunta) vuonna 2020 annettu asetus (European Arrest Warrant (Application to Third Countries) (United Kingdom) Order 2020), joka koskee ennen siirtymäkauden päättymistä

sellaisista henkilöistä annettuja eurooppalaisia pidätysmääräyksiä, joita ei vielä ole pidätetty siirtymäkauden päättyessä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 25 SD pidätettiin Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusviranomaisten 20.3.2020 antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla Irlannissa 9.9.2020 kahdeksan vuoden vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. SN puolestaan pidätettiin samojen viranomaisten 5.10.2020 antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla Irlannissa 25.2.2021 syytetoimenpiteitä varten. SD ja SN otettiin säilöön Irlannissa heidän luovuttamistaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille koskevaa päätöstä odottaessa, ja he ovat yhä säilössä.
- 26 SD saattoi 16.2.2021 ja SN 5.3.2021 High Courtin (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) käsiteltäväksi säilöönnoton laillisuuden tutkimista koskevan pyynnön ja väittivät, ettei Irlanti voinut enää soveltaa eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa järjestelmää suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Kyseinen tuomioistuin kieltäytyi määräämästä heidän vapauttamisestaan todettuaan, että asianomaisten henkilöiden säilöönnotosta oli määrätty sääntöjenmukaisesti. Asianomaiset henkilöt saattoivat tämän jälkeen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi kaksi eri valitusta.
- 27 Kyseisen tuomioistuimen mukaan vuonna 2003 eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annettua lakia, jolla puitepäätös 2002/584 on saatettu osaksi Irlannin oikeutta, sovelletaan kolmanteen maahan, jos kyseisen kolmannen maan ja unionin välillä on voimassa sopimus etsittyjen henkilöiden luovuttamisesta syytetoimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Tämän lainsäädännön soveltaminen edellyttää kuitenkin, että kyseessä oleva sopimus sitoo Irlantia.
- 28 Siten siinä tapauksessa, että eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa järjestelmää käsittelevät erosopimuksen ja TCA-sopimuksen määräykset eivät sido Irlantia, kansalliset toimenpiteet, joissa säädetään kyseisen järjestelmän soveltamisen jatkamisesta suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, ovat pätemättömiä ja asianomaisten henkilöiden pitäminen säilössä on siis lainvastaista. Näin ollen näiden henkilöiden säilöönnoton lainmukaisuus riippuu siitä, sitovatko erosopimus ja TCA-sopimus pätevästi Irlantia; näin ei ehkä ole, kun otetaan huomioon, että niihin sisältyy vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueeseen kuuluvia toimenpiteitä, jotka pöytäkirjan (N:o 21) nojalla eivät koske Irlantia.
- 29 SN:n ja SD:n mukaan erosopimuksen oikeusperustana oleva SEU 50 artikla tai TCA-sopimuksen oikeusperustana oleva SEUT 217 artikla eivät voi olla perusteena sille, että kyseisiin sopimuksiin on sisällytetty vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueeseen kuuluvia toimenpiteitä. Kummassakin sopimuksessa olisi pitänyt turvautua myös SEUT 82 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan d alakohtaan, ja tämän määräyksen lisääminen näiden sopimusten oikeusperustaan johtaisi pöytäkirjan (N:o 21) soveltamiseen.
- 30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin, että Irlanti hyväksyi puitepäätöksen 2002/584 ajankohtana, jona Yhdistynyt kuningaskunta oli sillä käyttöönsä otetun järjestelmän erottamaton osa. Erosopimuksen ja TCA-sopimuksen määräykset eivät siten sisällä uusia

velvoitteita Irlannin osalta, vaan niissä määrätään ennemminkin voimassaolevien velvoitteiden soveltamisen jatkamisesta. Lisäksi molemmat sopimukset sitovat kansainvälisen oikeuden perusteella Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja unionia.

- 31 Tässä tilanteessa Supreme Court päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”Kun otetaan huomioon, että Irlanti on säilyttänyt itsemääräämisoikeutensa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella siten, että sillä on oikeus valita, osallistuuko se unionin EUT-sopimuksen kolmannen osan V osaston nojalla antamiin tätä alaa koskeviin toimenpiteisiin (opt-in),

kun otetaan huomioon, että erosopimuksen (ja sen tekemistä koskevan päätöksen) aineellisen oikeusperustan on todettu olevan SEU 50 artikla,

kun otetaan huomioon, että [TCA-sopimuksen] (ja sen tekemistä koskevan päätöksen) aineellisen oikeusperustan on todettu olevan SEUT 217 artikla, ja

kun otetaan huomioon tästä seuranneen sen, ettei ole katsottu, että Irlannin olisi pitänyt valita, osallistuuko se sopimukseen, tai että valitseminen olisi ollut sallittua, joten tällaista valintamahdollisuutta ei ole käytetty:

- [1]) Voidaanko erosopimuksen määräyksiä, joissa määrätään eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan järjestelmän soveltamisen jatkamisesta suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tässä sopimuksessa määrätyn siirtymäkauden ajan, pitää Irlantia sitovina, kun otetaan huomioon sen merkittävä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskeva sisältö?
- [2]) Voidaanko [TCA-sopimuksen] määräyksiä, joissa määrätään eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan järjestelmän soveltamisen jatkamisesta suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan asiaa koskevan siirtymäkauden jälkeen, pitää Irlantia sitovina, kun otetaan huomioon sen merkittävä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskeva sisältö?”

Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely

- 32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan mukaisen kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja toissijaisesti kyseisen työjärjestyksen 105 artiklan mukaisen nopeutetun menettelyn soveltamista. Se on pyyntönsä tueksi vedonnut muun muassa siihen, että SN:ään ja SD:hen kohdistuu parhaillaan vapaudenmenetyksen odotettaessa heidän luovuttamistaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille koskevaa päätöstä.
- 33 Ensinnäkin on todettava, että nyt käsiteltävässä ennakkoratkaisupyynnössä on kyse pääasiallisesti siitä, onko Irlannin pantava täytäntöön puitepäätöksen 2002/584, joka kuuluu EUT-sopimuksen kolmannen osan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa V osastossa tarkoitettuihin aloihin, nojalla annetut eurooppalaiset pidätysmääräykset. Se voidaan näin ollen käsitellä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

- 34 Toiseksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan huomioon on otettava se, että pääasiassa kyseessä olevaan henkilöön kohdistuu parhaillaan vapaudenmenetys ja että sen jatkaminen riippuu pääasian ratkaisusta (tuomio 17.12.2020, Openbaar Ministerie (Pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen riippumattomuus), C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksinen ja tuomio 26.10.2021, Openbaar Ministerie (Oikeus tulla kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavassa viranomaisessa), C-428/21 PPU ja C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, 32 kohta).
- 35 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että SN ja SD ovat parhaillaan säilössä. Tämän tuomion 28 kohdassa tiivistetyt esitettyjen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selitysten valossa heidän pitämisenä säilössä Irlannissa riippuu ratkaisusta, jonka unionin tuomioistuin antaa tässä asiassa, koska SN ja SD voidaan sen antaman vastauksen perusteella päästää vapaaksi tai luovuttaa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille.
- 36 Tässä tilanteessa unionin tuomioistuimen ensimmäinen jaosto päätti 17.8.2021 esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan hyväksyä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön nyt käsiteltävän ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.
- 37 Lisäksi tämä asia päätettiin palauttaa unionin tuomioistuimelle sen jakamiseksi suurelle jaostolle.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, joita on syytä tarkastella yhdessä, pääasiallisesti, sitovatko Irlantia yhtäältä erosopimuksen määräykset, joissa määrätään eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan järjestelmän soveltamisen jatkamisesta suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirtymäkauden ajan, ja toisaalta TCA-sopimuksen määräys, jossa määrätään kyseisen sopimuksen kolmannen osan VII osastossa käyttöön otetun luovuttamisjärjestelmän soveltamisesta eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin, jotka on annettu ennen siirtymäkauden päättymistä henkilöistä, joita ei ole vielä pidätetty tällaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanemiseksi ennen siirtymäkauden päättymistä.
- 39 Aluksi on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei yksilöi näiden sopimusten nimenomaisia määräyksiä, joiden nojalla pääasiassa kyseessä olevat eurooppalaiset pidätysmääräykset on pantava täytäntöön. Tämä seikka ei kuitenkaan estä unionin tuomioistuinta esittämästä kyseiselle tuomioistuimelle kaikkia tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä kyseisen tuomioistuimen arvioidessa käsiteltävänä olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kyseinen tuomioistuin kysymyksissään viitannut niihin. Unionin tuomioistuimen on tätä varten poimittava kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyn päätöksen perusteluista ne unionin oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita kun otetaan huomioon riidan kohde (ks. vastaavasti tuomio 7.3.2017, X ja X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, 39 kohta ja tuomio 17.6.2021, Simonsen & Weel, C-23/20, EU:C:2021:490, 81 kohta).
- 40 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että esitetyt kysymykset koskevat yhtäältä erosopimuksen 62 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, luettuna yhdessä sen 185 artiklan neljännen kohdan kanssa, ja toisaalta TCA-sopimuksen 632 artiklaa.

- 41 Erosopimuksen 62 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 185 artiklan neljännessä kohdassa määrätään nimittäin siitä, että velvollisuus panna täytäntöön puitepäätöksen 2002/584 mukaisesti annetut eurooppalaiset pidätysmääräykset jatkuu siirtymäkauden päätyttyä, jos etsitty henkilö on pidätetty ennen siirtymäkauden päättymistä; siirtymäkauden on kyseisen sopimuksen 126 artiklassa vahvistettu päättyvän 31.12.2020.
- 42 TCA-sopimuksen 632 §:ssä puolestaan määrätään, että kyseisen puitepäätöksen mukaisesti ennen siirtymäkauden päättymistä annettujen eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanoon sovelletaan kyseisen sopimuksen kolmannen osan VII osastossa määrättyä luovuttamisjärjestelmää, jos etsittyä henkilöä ei ole pidätetty pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa varten ennen tämän siirtymäkauden päättymistä.
- 43 Tarkemmin sanottuna on tarkistettava yhtäältä erosopimuksen 62 artiklan 1 kohdan b alakohdan osalta, luettuna yhdessä sen 185 artiklan neljännen kohdan kanssa, ja toisaalta TCA-sopimuksen 632 artiklan osalta, olisiko sen, että kyseiset määräykset on sisällytetty näihin sopimukseen, pitänyt johtaa pöytäkirjan (N:o 21) soveltamiseen, mikä merkitsisi sitä, ettei kyseisiä määräyksiä lähtökohtaisesti sovelleta Irlantiin, tämän kuitenkin rajoittamatta tälle jäsenvaltiolle kyseisessä pöytäkirjassa annettua mahdollisuutta osallistua EUT-sopimuksen kolmannen osan V osastoon kuuluviin toimenpiteisiin.
- 44 Näissä olosuhteissa ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntönsään esittämien selitysten perusteella on todettava, että kysymyksillään tämä tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta ratkaisemaan, onko SEU 50 artiklaa, SEUT 217 artiklaa ja pöytäkirjaa (N:o 21) tulkittava siten, että erosopimuksen 62 artiklan 1 kohdan b alakohta, luettuna yhdessä sen 185 artiklan neljännen kohdan kanssa, sekä TCA-sopimuksen 632 artikla sitovat Irlantia.
- 45 Tässä yhteydessä on muistutettava, että pöytäkirjassa (N:o 21) määrätään, että Irlanti ei osallistu EUT-sopimuksen kolmannen osan V osaston nojalla ehdotettujen toimenpiteiden hyväksymiseen neuvostossa ja että mitkään mainitun osaston nojalla hyväksytyt toimenpiteet tai unionin kyseisen osaston nojalla tekemän kansainvälisen sopimuksen määräykset eivät sido Irlantia eikä niitä sovelleta Irlannissa, paitsi jos Irlanti päättää osallistua tällaisten toimenpiteiden antamiseen tai hyväksyä ne.
- 46 Erosopimusta ja TCA-sopimusta ei ole kuitenkaan tehty kyseisen osaston perusteella, vaan erosopimus on tehty SEU 50 artiklan 2 kohdan ja TCA-sopimus SEUT 217 artiklan perusteella. Näin ollen on ratkaistava, olivatko nämä oikeusperustat yksinään asianmukaiset, jotta niillä voitiin perustella yhtäältä sitä, että erosopimukseen on sisällytetty määräykset siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan antamiin pidätysmääräyksiin sovelletaan edelleen puitepäätöstä 2002/584, ja toisaalta sitä, että TCA-sopimukseen on sisällytetty määräys siitä, että kyseisen sopimuksen kolmannen osan VII osastossa käyttöön otettua luovuttamisjärjestelmää sovelletaan eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin, jotka on annettu ennen siirtymäkauden päättymistä ja jotka koskevat henkilöitä, joita ei ole vielä pidätetty tällaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanemiseksi ennen siirtymäkauden päättymistä, vai onko niin – kuten SD ja SN väittävät –, että näiden sopimusten tekemistä koskevaan aineelliseen oikeusperustaan olisi pitänyt sisältyä myös SEUT 82 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan d alakohta, mikä johtaisi pöytäkirjan (N:o 21) soveltamiseen.

- 47 Toimen oikeusperusta, jonka asianmukaisuutta arvioidaan sen tarkoituksen ja sisällön kaltaisten objektiivisten seikkojen mukaan, on nimittäin se, joka määrittää mahdollisesti sovellettavat pöytäkirjat, eikä päinvastoin (tuomio 22.10.2013, komissio v. neuvosto, C-137/12, EU:C:2013:675, 74 kohta).
- 48 Kun kyse on ensinnäkin erosopimuksen oikeusperustana olevasta SEU 50 artiklasta, on todettava, että sen 2 ja 3 kohdasta ilmenee, että artiklassa määrätään eromenettelystä, joka sisältää ensinnäkin ilmoituksen Eurooppa-neuvostolle eroaikomuksesta, toiseksi sopimuksen neuvottelemisen ja tekemisen eroamiseen sovellettavista yksityiskohtaisista määräyksistä ottamalla huomioon asianomaisen valtion ja unionin väliset myöhemmät suhteet ja kolmanneksi varsinaisen eroamisen unionista kyseisen sopimuksen voimaantulopäivänä tai, jollei sopimusta ole, kahden vuoden kuluttua Eurooppa-neuvostolle annetusta ilmoituksesta, jollei tämä viimeksi mainittu yhteisymmärryksessä asianomaisen jäsenvaltion kanssa päättä yksimielisesti pidentää tätä määräaika (tuomio 10.12.2018, Wightman ym., C-621/18, EU:C:2018:999, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 49 Tästä seuraa, että SEU 50 artiklalla on kaksi tavoitetta, joita ovat yhtäältä vahvistaa jäsenvaltion suvereeni oikeus erota unionista ja toisaalta ottaa käyttöön menettely, jonka avulla tällainen eroaminen voidaan toteuttaa hyvässä järjestyksessä (tuomio 10.12.2018, Wightman ym., C-621/18, EU:C:2018:999, 56 kohta).
- 50 Juuri tämän jälkimmäisen tavoitteen saavuttamiseksi tehokkaasti SEU 50 artiklan 2 kohdassa annetaan yksin unionille toimivalta neuvotella ja tehdä sopimus, jossa vahvistetaan eroamiseen sovellettavat yksityiskohtaiset säännöt, ja tämän sopimuksen tarkoituksena on ratkaista kaikki unionin ja siitä eroavan valtion väliseen eroon liittyvät kysymykset kaikilla perussopimukseen kuuluvilla aloilla.
- 51 Unioni on siten voinut tämän toimivallan nojalla neuvotella ja tehdä erosopimuksen, jossa määrätään muun muassa unionin säännösten merkittävän osan soveltamisen jatkamisesta suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan epävarmuuden vähentämiseksi ja mahdollisuuksien mukaan niiden häiriöiden minimoimiseksi, jotka johtuvat siitä, että perussopimuksia lakataan soveltamasta eroavaan jäsenvaltioon sinä päivänä, jona ero tulee voimaan, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan SEU 50 artiklan nojalla tekemän ilmoituksen johdosta 29.4.2017 pidetyssä Eurooppa-neuvoston ylimääräisessä kokouksessa hyväksytyjen suuntaviivojen 4 kohdasta ilmenee.
- 52 Erosopimuksen 127 artiklassa määrätään erityisesti, että ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, unionin oikeutta, mukaan lukien päätöstä 2002/584, sovelletaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa siirtymäkauden ajan. Lisäksi tämän sopimuksen 185 artiklan neljännen kohdan mukaan kyseistä puitepäätöstä sovelletaan suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan saman sopimuksen 62 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa.
- 53 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 52 ja 53 kohdassa lisäksi totesi, SEUT 218 artiklassa määrätty kansainvälisten sopimusten tekemistä koskeva menettely voi osoittautua yhteensopimattomaksi SEU 50 artiklan 2 ja 4 kohdassa määrätyn menettelyn kanssa esimerkiksi sen vuoksi, että SEUT 218 artiklan mukaan neuvosto tekee sopimuksen yksimielisesti eikä määräenemmistöllä – kuten kyseen ollessa erosopimuksen tekemisestä –, eikä eroavan jäsenvaltion edustaja myöskään osallistu sen tekemiseen.

- 54 Koska erosopimuksen tarkoituksena on kattaa kaikki tämän tuomion 50 kohdassa tarkoitettut alat ja kysymykset ja koska SEU 50 artiklan 2 kohdan yhteyteen ei voida lisätä oikeusperustoja, joissa määrätään menettelyistä, jotka ovat ristiriidassa tämän artiklan 2 ja 4 kohdassa määrätyn menettelyn kanssa (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, komissio v. neuvosto (Armenian kanssa tehty sopimus), C-180/20, EU:C:2021:658, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), tästä on pääteltävä, että ainoastaan SEU 50 artiklalla, joka on itsenäinen ja kaikista muista perussopimuksissa määrättyistä oikeusperustoista riippumaton, voidaan taata se, että kaikkia perussopimuksiin kuuluvia aloja käsitellään erosopimuksessa johdonmukaisesti sen varmistamiseksi, että eroaminen voidaan toteuttaa hyvässä järjestyksessä.
- 55 On vielä täsmennettävä, että erosopimuksen 62 artiklan 1 kohdan b alakohta koskee toimenpiteitä, jotka olivat Irlannissa sitovia ennen tämän sopimuksen voimaantulopäivää. SEUT 82 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan d alakohdan lisääminen erosopimuksen aineelliseksi oikeusperustaksi olisi omiaan aiheuttamaan epävarmuutta, koska lisäämisestä johtuvan pöytäkirjan (N:o 21) soveltamisen vuoksi Irlantia, joka oli päättänyt eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan järjestelmän sitovan itseään myös suhteessa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, kohdeltaisiin ikään kuin se ei olisi koskaan osallistunut järjestelmään. Tällaista tilannetta olisi vaikea sovittaa yhteen tämän tuomion 51 kohdassa mainitun tavoitteen kanssa, joka on epävarmuuden vähentäminen ja häiriöiden rajoittaminen, jotta ero voidaan toteuttaa hyvässä järjestyksessä.
- 56 Koska SEU 50 artiklan 2 kohta on ainoa asianmukainen oikeusperusta erosopimuksen tekemiselle, pöytäkirjan (N:o 21) määräyksiä ei voitu tässä yhteydessä soveltaa.
- 57 Toiseksi unionin tuomioistuin on jo täsmentänyt SEUT 217 artiklan osalta, joka on ollut TCA-sopimuksen oikeusperusta, että siinä myönnetään unionille toimivalta varmistaa kolmansia valtioita kohtaan olevien sitoumusten noudattaminen kaikilla EUT-sopimuksen kattamilla aloilla (tuomio 18.12.2014, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, C-81/13, EU:C:2014:2449, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 Tämän määräyksen perusteella tehtyihin sopimuksiin voi siis sisältyä sääntöjä, jotka koskevat kaikkia unionin toimivaltaan kuuluvia aloja. Unionilla on SEUT 4 artiklan 2 kohdan j alakohdan nojalla jaettu toimivalta EUT-sopimuksen kolmannen osan V osaston osalta, joten tähän toimivallan alaan kuuluvat toimenpiteet voidaan sisällyttää TCA-sopimuksen kaltaiseen SEUT 217 artiklaan perustuvaan assosiaatiosopimukseen.
- 59 Koska on selvää, että TCA-sopimuksen kolmannen osan VII osastossa käyttöön otettu luovutusmekanismi, jota sovelletaan kyseisen sopimuksen 632 artiklassa tarkoitettuihin eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin, kuuluu hyvinkin tähän toimivallan alaan, on tutkittava, edellyttääkö tällaisen mekanismin sisällyttäminen assosiaatiosopimukseen lisäksi sitä, että oikeusperustaksi lisätään SEUT 82 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan d alakohdan kaltainen erityinen oikeusperusta.
- 60 Unionin tuomioistuin on tässä yhteydessä tosin katsonut, että neuvosto voi SEUT 217 artiklan perusteella antaa toimen assosiaatiosopimuksen puitteissa vain sillä edellytyksellä, että tämä toimi liittyy johonkin unionin erityisen toimivallan alaan ja perustuu myös tätä alaa vastaavaan oikeusperustaan (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, C-81/13, EU:C:2014:2449, 62 kohta).

- 61 Tämä vaatimus on kuitenkin esitetty asiassa, jossa kyse ei ollut assosiaatiosopimuksen vaan sellaisen päätöksen tekemisestä, joka koski tällaisella sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävää kantaa. Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 70 kohdassa totesi, erityisen oikeusperustan lisäämistä edellytettiin juuri tässä erityisessä asiayhteydessä – eli SEUT 218 artiklan 8 ja 9 kohdan mukaisesti määräenemmistöllä ilman Euroopan parlamentin osallistumista annettavan päätöksen yhteydessä – sen takaamiseksi, että asianomaista alaa koskevia mahdollisia tiukempia menettelyvaatimuksia ei kierretä.
- 62 Koska TCA-sopimuksen kaltaisen sopimuksen tekeminen ei sitä vastoin koske yhtä ainoaa erityistä toiminta-alaa vaan päinvastoin laajaa joukkoa unionin toimivaltaan kuuluvia aloja unionin ja kolmannen valtion välisen assosioinnin toteuttamiseksi ja koska sen tekeminen joka tapauksessa edellyttää SEUT 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan i alakohdan ja 8 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaan yksimielisyyttä ja Euroopan parlamentin hyväksyntää, tällaiseen sopimuksen tekemiseen ei liity riskiä siitä, että tiukempia menettelyvaatimuksia kierrettäisiin.
- 63 On lisättävä, että tarvetta liittää EUT-sopimuksen kolmannen osan V osastoon kuuluva erityinen oikeusperusta niiden assosiaatiosopimusten määräysten oikeusperustoihin, jotka kuuluvat tämän osaston kattamaan unionin toimivallan alaan, ei voida johtaa myöskään unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jonka mukaan on niin, että jos toimilla on useampi samanaikainen tarkoitus tai niissä on useita tekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista mikään ei ole toiseen nähden liitännäinen, tällaisia toimia annettaessa on poikkeuksellisesti käytettävä vastaavia eri oikeusperustoja (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, komissio v. neuvosto (Armenian kanssa tehty sopimus), C-180/20, EU:C:2021:658, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 64 Unionin tuomioistuin on tässä yhteydessä todennut kehitysyhteistyösopimusten osalta, että sen vaatiminen, että kehitysyhteistyösopimuksen olisi perustuttava myös johonkin toiseen määräykseen kuin tätä politiikkaa koskevaan yleisluontoiseen oikeusperustaan aina silloin, kun sopimus vaikuttaa erityisalaan, merkitsisi käytännössä sitä, että kyseisessä oikeusperustassa määrätty toimivalta ja menettely menettäisivät sisältönsä (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, komissio v. neuvosto (Armenian kanssa tehty sopimus), C-180/20, EU:C:2021:658, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Nämä toteamukset pätevät soveltuvin osin myös assosiaatiosopimukseen, joiden tavoitteet on muotoiltu laajasti siten, että niiden täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet koskevat laajaa joukkoa unionin toimivaltaan kuuluvia aloja.
- 66 TCA-sopimuksen osalta asia on juuri näin, sillä TCA-sopimuksen ulottuvuuden oli oltava riittävän laaja, jotta sopimuspuolten välisten oikeuksien ja velvollisuuksien oikeudenmukainen tasapaino sekä 27 jäsenvaltion yhtenäisyys kyettiin takaamaan, kuten neuvosto huomautuksissaan totesi.
- 67 Kun siten otetaan huomioon TCA-sopimuksen laaja ulottuvuus, sen hyväksymisen asiayhteys ja kaikkien Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamista koskeneissa neuvotteluissa kokonaisuudessaan mukana olleiden toimielinten ja jäsenvaltioiden antamat yksiselitteiset lausumat, EUT-sopimuksen kolmannen osan V osaston määräysten sisällyttäminen tähän sopimukseen unionin oikeuden moniin muihin aloihin sisältyvien sääntöjen ja toimenpiteiden ohella kuuluu osaltaan kyseisen sopimuksen yleiseen tavoitteeseen, joka on luoda perusta

osapuolten väliselle laaja-alaiselle suhteelle vaurauden ja hyvän naapurisuuden alueella, jolle ovat ominaisia läheiset ja rauhanomaiset suhteet, jotka perustuvat yhteistyöhön osapuolten itsemääräämisoikeutta ja suvereniteettia kunnioittaen.

- 68 TCA-sopimuksella käyttöön otetulla luovutusmekanismilla edistetään osaltaan tätä tavoitetta, sillä sopimuspuolet ovat sopimuksen johdanto-osan 23 perustelukappaleessa ilmoittaneet, että niiden yhteistyö, joka liittyy muun muassa rikosten paljastamiseen ja rikoksiin liittyviin syytetoimiin sekä rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon, mahdollistaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin turvallisuuden vahvistamisen. Tästä seuraa, ettei TCA-sopimuksen voida katsoa olevan sellainen, että sillä olisi useampi samanaikainen tarkoitus tai siinä olisi useita tekijöitä tämän tuomion 63 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla.
- 69 Henkilöiden luovuttamista pidätysmääräyksen perusteella koskevat säännöt, jotka sisältyvät TCA-sopimukseen ja erityisesti sen 632 artiklaan, joka koskee näiden sääntöjen soveltamista olemassa oleviin eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin, voitiin siten sisällyttää tähän sopimukseen jo pelkän SEUT 217 artiklan perusteella ilman, että olisi pitänyt soveltaa pöytäkirjan (N:o 21) määräyksiä.
- 70 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että SEU 50 artiklaa, SEUT 217 artiklaa ja pöytäkirjaa (N:o 21) on tulkittava siten, että erosopimuksen 62 artiklan 1 kohdan b alakohta, luettuna yhdessä sen 185 artiklan neljännen kohdan kanssa, sekä TCA-sopimuksen 632 artikla sitovat Irlantia.

Oikeudenkäyntikulut

- 71 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEU 50 artiklaa, SEUT 217 artiklaa ja EU- ja EUT-sopimukseen liitettyä Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehtyä pöytäkirjaa (N:o 21) on tulkittava siten, että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen 62 artiklan 1 kohdan b alakohta, luettuna yhdessä sen 185 artiklan neljännen kohdan kanssa, sekä Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen 632 artikla sitovat Irlantia.

Allekirjoitukset